

УДК 338.24 : 330.332 : 338.43 (477)

ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ В АПК ЯК ЕФЕКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Резнік Н.П.

Розглядається суть лізингу, його роль в інвестуванні агропромислового комплексу. Оцінено економічні переваги чи недоліки лізингу із позиції виробничого підприємства. Описано розвиток, проблеми лізингового інвестування в Україні, а також напрями його поліпшення. Обгрунтовано та розроблено пропозиції щодо організаційно-економічних напрямів застосування лізингу в аграрних підприємствах як найбільш гнучкої системи залучення інвестицій. Запропоновано загальна схему організації лізингу в АПК. Висвітлено механізм підтримки і регулювання лізингу сільськогосподарських машин.

Ключові слова: інвестиції, лізинг, науково-технічне оновлення, агропромисловий комплекс, лізингодавець, лізингоодержувач.

ВСТУП

Лізингові відносини в АПК визначаються особливостями трансформаційних процесів в економічній системі в період формування ринкової економіки. Сучасна ринкова економіка ґрунтується на впровадженні науково-технічної революції, комп'ютерних технологій, ноу-хау, інтелектуального капіталу тощо. В цьому багатогорному процесі особливе місце займають питання щодо залучення відносини фінансових ресурсів та інвестування інновацій і технічного процесу зміною товарів майбутнього. Лише та економіка, яка сприяє зростанню товарів майбутнього, визначає обсяги та якість товарів сьогодення.

З огляду на нинішню економічну ситуацію в Україні потрібно визнати, що потреба в лізингу стоїть дуже гостро. В Україні через недостатню ліквідність банківського сектора та відсутність досвіду у кредитуванні підприємства майже не мають можливості отримати капітал. Дефіцит довгострокового фінансування активів негативно впливає на конкурентоспроможність навіть найкращих українських підприємств, а, отже, й на загальний економічний розвиток України. Необхідність вирішення проблеми лізингу впливає з потреби активізації інвестиційної діяльності. Тому у сучасних умовах особливої актуальності набувають дослідження, пов'язані з пошуком нових шляхів розвитку інвестиційного процесу в Україні, одним з яких є лізинг. Перш за все, це стосується досліджень соціально-економічної природи лізингу, розробки схем лізингових проєктів. В Україні нині поки що відсутній розвинутий ринок лізингового інвестування, законодавче забезпечення має часто суперечливий характер. Саме тому розроблення теоретичних і практичних завдань функціонування ринку лізингових послуг є актуальним. Зокрема, використання лізингових послуг у АПК.

Аналіз основних досліджень. Питання регулювання та розвитку лізингу в Україні як однієї з форм залучення інвестицій досліджували В.Г. Андрійчук, А.В. Борисенко, П.І. Гайдучкий, С.А. Гуткевич, С.В. Дідур, М.Я. Дем'яненко, С.М. Кваша, М.І. Кісіль, В.П. Кочеткова, О.Г. Луб'яницький, В.І. Міщенко, О.М. Мозговий, П.Т. Саблук, Н.В. Стукало, О.М. Тимченко, Г.О. Холодний, А.В. Шпак, М.Д. Янків та інші економісти-аграрники.

Формування розвитку лізингових відносин в АПК надасть змогу вирішити питання подальшої активізації інвестиційного процесу, оновлення виробничого капіталу підприємств, випуску ними конкурентоспроможної продукції, поповнення бюджету коштами і подальшої стабілізації економіки. Необхідність формування організаційно-економічного механізму лізингових операцій для активізації інвестиційного процесу в Україні зумовила актуальність дослідження.

Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання; об'єктивні економічні закони; теоретичні положення аграрної економічної науки; методи економічних досліджень: статистичних групувань, розрахунково-конструктивний, монографічний, графічний; економіко-математичні методи дослідження економічних явищ тощо. **Метою дослідження** є теоретичне обґрунтування та розробка пропозицій щодо організаційно-економічних напрямів застосування лізингу в аграрних підприємствах як найбільш гнучкої системи залучення інвестицій.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нині більшість агровиробників потерпає від нестачі коштів для інвестування в основні та оборотні кошти, тому перед ними гостро стоїть проблема пошуку джерел інвестування. На рівні підприємств складаються бізнес-плани, в яких обґрунтовується інвестиційна діяльність і джерела її фінансування, а також

здійснюється оцінка проектних рішень. На нашу думку, у рамках антикризових інвестиційних програм, що приймаються, необхідно висвітлити питання фінансування таких програм. Довгострокове інвестування є найбільш прийнятним для всіх сфер АПК.

Вивчений досвід вітчизняних економістів [1, 2, 3, 4, 5, 6] показує, що іноземні інвестори, які готові здійснити інвестиції у реальний сектор економіки України, не такі вже вимогливі до високої поточної прибутковості капіталу, проте, приділяють особливу увагу надійності і гарантованості вкладень. Як один з таких методів підвищення ефективності інвестиційного процесу нами розглядається застосування механізму лізингових операцій.

Доцільність лізингових операцій для її учасників можна розглядати у двох напрямках: із погляду організаційно-правових або економічних інтересів. При цьому економічні інтереси учасників лізингу можуть розглядатися як поточні (статичні) (наприклад, у розрізі одного лізингового платежу), так і в динамічному аспекті, тобто впродовж всього періоду використання майна із урахуванням вартості грошей у часі. Запропоновані схеми використання лізингу для залучення довгострокових інвестицій у реальний сектор економіки доцільно розглядати з точки зору податкового тягаря будь-якого виробничого підприємства (див. схеми 1, 2, 3).

Спробуємо оцінити економічні переваги або недоліки лізингу з позиції виробничого підприємства. Із фінансової точки зору, лізингова операція у найзагальнішому випадку є альтернативою операції отримання кредиту, необхідного для придбання основних виробничих фондів. У цьому випадку з позиції виробничого підприємства виникнення додаткової економічної ланки між ним і кредитором у вигляді лізингової компанії означає перекомпонування деяких елементів його витрат, пов'язаних із поверненням отриманих інвестицій.

Виручка підприємства

Собівартість	Прибуток			Податки, що входять до складу виручки		
	Відсотки за кредитом	Погашення кредиту*	Податок на прибуток	Податок на майно	Податки з обороту	ПДВ
Амортизаційні відрахування						

* Мається на увазі сума виплати основного боргу за кредитом у частині перевищення цього платежу над амортизаційними відрахуваннями.

Схема 1.

Виручка підприємства

Амортизаційні відрахування	Відсотки за кредитом	Погашення кредиту	Податок на майно	Податки з обороту	ПДВ

Схема 2.

Виручка підприємства

Собівартість		Прибуток			Податки, що входять до складу виручки	
Лізинговий платіж		Податок на прибуток			Податки з обороту	ПДВ
+ Виручка лізингової компанії						
Собівартість		Прибуток			Податки, що входять до складу виручки	
Амортизаційні відрахування	Відсотки за кредитом	Податок на майно	Погашення кредиту	Податок на прибуток	Податки з обороту	ПДВ

Схема 3.

На схемі 1 умовно зображені елементи валової виручки виробничого підприємства, що є джерелом повернення кредитних вкладень, і не прямо залежні від них компоненти. У цьому випадку джерелами погашення кредиту є власні кошти у вигляді:

- елементу собівартості – амортизаційні відрахування;
- елементів чистого прибутку – відсотки за кредитом, повернення основної суми боргу у частині перевищення над амортизаційними відрахуваннями.

Залежними компонентами є податок на прибуток (як обов'язкова частина витрат підприємства для забезпечення достатності чистого прибутку для повернення кредиту) і податок на майно (опосередковано суди можна зарахувати та інші податки, що виплачуються із виручки, оскільки їх розмір залежить від розміру виручки, достатньої для обслуговування боргу).

Достатність елементів чистого прибутку для забезпечення поворотності кредиту у частині перевищення амортизаційних відрахувань тісно пов'язана із розміром прибутку до оподаткування таким

чином, що мінімально достатня величина прибутку повинна перевищувати кредитні потреби на відповідний розмір податку на прибуток ($35\% / 65\% = 0,54$), тобто на 54% (або $17,5\% / 82,5\% = 0,21$), тобто на 21% , у разі наявності у підприємства права застосування інвестиційної пільги).

Лізингова операція передбачає виокремлення цих елементів із складу витрат підприємства і заміну їх на лізингові платежі лізингової компанії (див. схему 2 та 3). При цьому всі вищезазначені компоненти витрат у цьому випадку включаються у лізинговий платіж (інакше кажучи покриваються за рахунок лізингового платежу) (див. схему 1) (поки що ігноруємо питання виникнення власне витрат лізингової компанії із ведення лізингової діяльності).

Економічна доцільність лізингу для виробничого підприємства може розглядатися у двох варіантах взаємин із лізинговою компанією:

1. Варіант відносин рівного партнерства. У цьому випадку передбачається, що лізингова компанія пропонує підприємству свої послуги із придбання виробничих фондів за допомогою лізингової операції виходячи зі своїх власних можливостей із залучення позикових засобів та оцінки доцільного рівня винагороди. А виробниче підприємство, виходячи із умов економічної доцільності, ухвалює рішення стосовно привабливості або непривабливості запропонованих умов. При цьому передбачається, що альтернативою пропонованій лізинговій операції є реальна можливість підприємства самостійно залучити позикові засоби на аналогічний період часу. Подібна постановка завдання, очевидно, ігнорує неекономічні умови та обмеження, такі як практична неможливість підприємства залучити довгострокові кредитні ресурси або суттєво вища ставка за кредитом для виробничого підприємства у порівнянні із лізинговою компанією.

2. Варіант споріднених відносин. У цьому випадку передбачається об'єднання інтересів підприємства і лізингової компанії із метою мінімізації витрат, пов'язаних з придбанням необхідного виробничого майна (у даному випадку спорідненість може не означати юридичну залежність підприємства і лізингової компанії, а припускає будь-яку форму єдності економічних інтересів). Альтернативою також є кредитна операція. Причому очевидно, що процентна ставка за кредитом як для лізингової компанії, так і для виробничого підприємства – еквівалентні. У цьому випадку збільшуються витрати через необхідність сплати податку на прибуток, а привабливість лізингу для виробничого підприємства у порівнянні з прямим кредитом знижується. Проте, кожна умова окремо та всі умови у комплексі – дозволяють кількісно визначити доцільні межі терміну лізингової операції, отримані виходячи із конкретних чинників привабливості лізингу.

Аналіз вищенаведених залежностей показує, що переваги лізингу тим виразніші, чим більший термін використання майна. Вищенаведені співвідношення економічних параметрів можуть бути використані для обґрунтування раціонального або мінімально необхідного терміну лізингового договору, або раціонального рівня винагороди лізингової компанії.

У системі АПК при лізингу кожен із його учасників виконує певні функції: сільгосптоваровиробник, як споживач засобів виробництва, забезпечує купівельний попит, лізингові компанії, як посередники, формують умови купівлі-продажу, заводи-виробники задовольняють попит. Лізинг вигідний кожному із учасників цього процесу.

Для сільськогосподарських товаровиробників – лізингоотримувачів в умовах, що склалися, лізинг – це практично єдиний шлях розвитку за рахунок оновлення основних фондів. Важливо те, що він доступний малим і середнім підприємствам, для яких отримання кредитів, як правило, є проблемою. Державний лізинг дозволяє підприємствам нарощувати виробничий потенціал без значних одноразових витрат, а також економити засоби, перш за все, за рахунок безпроцентного кредиту.

Серед інших вигод, які забезпечує лізинг, слід зазначити, що таке кредитування не вимагає негайного початку платежів або передоплати, дозволяє встановлювати прийнятну періодичність виплат і здійснювати їх, виходячи з можливостей у різних формах: грошовій, компенсаційній (продукцією) або змішаній. Як важливу перевагу слід відмітити, що лізингоотримувач не обкладається податком на придбане майно, оскільки воно є власністю лізингодавця.

В умовах переважання у господарствах застарілої техніки, лізинг – це, мабуть, єдиний шлях впровадження в агропромислове виробництво нових технічних засобів і сучасних технологій. Лізинг створює умови і можливості для прибуткового ведення виробничої діяльності.

Вигідний лізинг і компаніям-лізингодавцям, для яких це основний бізнес. Вони зацікавлені в ефективному його функціонуванні не лише для отримання прибутку, а й для цілеспрямованого використання бюджетних коштів.

Лізинг вигідний також для підприємств сільгоспмашинобудування, оскільки він дозволяє поживити виробництво у складних умовах, коли їх виробничі потужності завантажені не повністю. Цю галузь також не обійшла тотальна приватизація і розукрупнення, внаслідок чого на ринку сільгосптехніки з'явилося понад 129 спеціалізованих підприємств і конструкторських бюро. Крім цього, до виробництва сільськогосподарської техніки залучено понад 40 підприємств військово-промислового комплексу, у тому числі Державне конструкторське бюро «Південне», державне підприємство «Завод імені Малишева», виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод». Загалом технічні засоби, вузли, агрегати і запасні частини до них виготовляють близько 360 підприємств. Причому за станом на початок 2009 р. кожне третє підприємство було збитковим. Лізинг може істотно активізувати виробничу діяльність підприємств сільгоспмашинобудування і забезпечити формування ринку матеріально-технічних ресурсів аграрного сектору.

Всі основні учасники лізингового процесу об'єднані загальним інтересом: продати і купити продукцію. Але це не виключає наявності між ними суперечностей. Ці протиріччя повинен вирішувати ринок. Проте в Україні, як і в інших країнах СНД, ринкові відносини у сфері АПК поки діють слабо. Причинами цього є монополізація виробництва, нерозвиненість інфраструктури. Але головний чинник слабкості ринку, як вже наголошувалося, – нестача у споживачів сільгосптехніки грошових коштів. У зв'язку з цим зростає роль державної фінансової підтримки АПК і необхідність збільшення її обсягів. Між тим, рівень стимулювання сучасного лізингу викликає тривогу. Не дивлячись на те, що загальна сума дотацій і компенсацій зростає, їх частка у фактичних витратах бюджетів всіх рівнів знижується. Це негативно впливає на розвиток аграрного сектору.

Наведемо приклад стратегії стимулювання інвестицій на основі лізингу. За роки реформування економіки різко скоротилися інвестиції в основний капітал аграрного сектору. Обсяги придбання тракторів сільськогосподарськими товаровиробниками зменшилися у 15 разів, зернозбиральних комбайнів – в 14, вантажних автомобілів – в 26, доільних установок – в 118 разів. Наявні потужності вітчизняного сільськогосподарського машинобудування використовуються на 8 – 12%, знос основних виробничих фондів у сільському господарстві досяг 45%, в тому числі сільськогосподарської техніки – 70%. Починаючи із 2004 р. вибуття фондів у 4 – 5 разів випереджає їх введення. У 2008 р. у порівнянні з 2000 р. капітальні вкладення у розвиток сільського господарства скоротилися майже в 20 разів [1]. У зв'язку з цим першочерговими завданнями, на наш погляд є: мобілізація коштів місцевих бюджетів на лізингове фінансування технічного переозброєння сільського господарства; створення сприятливого режиму для комерціалізації лізингової діяльності в АПК. У ситуації, що склалася, перспективним заходом покращення становища із постачаннями сільськогосподарських машин є лізинг на основі державних і приватних інвестицій у цю сферу. Як форма державної підтримки сільських товаровиробників лізинг сільськогосподарських машин отримав правове оформлення і фінансове забезпечення за рахунок коштів державного бюджету у кінці 1994 року. У подальші роки були введені у дію інші нормативні акти, що регламентують порядок лізингу сільськогосподарської техніки за рахунок бюджетних ресурсів.

Лізингове фінансування доцільне за умови балансу інтересів всіх учасників лізингових операцій. Орендар, лізингодавець, виробник, банки, страховики та інші учасники лізингової операції, маючи чітко виражений економічний інтерес, отримують кращі фінансові результати, ніж при іншому (альтернативному) варіанті інвестиційного фінансування. Компенсаційний механізм підтримки придбання сільськогосподарської техніки у значній мірі визначається рівнем наукового обґрунтування відповідної регіональної системи нормативів [2]. Необхідно враховувати, що витрати на придбання нової сільськогосподарської техніки – лише частина загальних виробничих витрат. Крім того, компенсаційна ресурсна підтримка повинна диференціюватися за видами сільськогосподарської техніки. Наші пропозиції щодо базової системи нормативів компенсаційної підтримки придбання сільгосптехніки наведені в табл. 1. Система нормативів носить трирівневий характер і з логічної точки зору визначає величину компенсаційного платежу $K_{\text{Пі}}$ для придбання i -го виду техніки залежно від нормативу витрат H_3 сільгоспвиробництва:

$$K_{\text{Пі}} = H_3 - K_1 - K_2 - K_{3i}, \text{ де:}$$

K_1 – частка виробничих витрат, що підлягають компенсаційній підтримці;

K_2 – частка компенсаційного платежу, що виділяється для придбання нової сільгосптехніки; K_{3i} – диференційована за видами сільгосптехніки частка підтримки придбання i -го виду техніки ($i = 1, \dots, n$).

Обґрунтувати значення нормативів компенсаційних платежів доцільно за допомогою показника рентабельності сільськогосподарського виробництва, нормативний рівень якого може бути вибраний однаковим по всіх господарствах певного регіону. За різними джерелами, рівень рентабельності основного виробництва у сільському господарстві рекомендується підтримувати рівним 1,4, тобто чистий прибуток у середньому, по кожній соціально-економічній зоні не повинен бути меншим 40% виробничих витрат. Досвід минулих років показує, що такого рівня прибутку достатньо для відтворення сільськогосподарської техніки, підтримки родючості сільгоспугідь, вирішення проблем мінімальної підтримки соціальної сфери села тощо.

Таблиця 1 Система регіональних нормативів придбання сільськогосподарської техніки

	Чинники диференціації
1. Частка виробничих витрат, що підлягають компенсаційній державній підтримці	Ґрунтово-кліматичні умови, господарська спеціалізація, територіальне розміщення.
2. Частка компенсаційного платежу, що виділяється на придбання сільгосптехніки, в загальному компенсаційному платежі	Чинники п. 1. Пріоритети державної регіональної політики відтворювальних процесів
3. Частка компенсаційного платежу за видами сільгосптехніки в компенсаційному платежі по п.2	Чинники п.п. 1, 2. Економічні умови ринку сільгосптехніки і фінансового ринку регіону.

<p>Пріоритети цінової державної (центральної і регіональної) політики у регулюванні ринку сільгосптехніки.</p> <p>Пріоритети підтримки нових систем землеробства і технологій</p>

Розрахунок частки виробничих витрат, що підлягають компенсаційній державній підтримці, стає, таким чином, на міцну нормативну базу. Єдиний компенсаційний платіж включає компенсації поточних витрат на виробництво і кошти на оновлення сільськогосподарської техніки у разі використання лізингового механізму її придбання, оскільки лізингові платежі здійснюються за рахунок собівартості. Компенсаційний механізм регулювання ринків у свою чергу створює найбільш надійну основу для розвитку інфраструктури: організації дилерських і дистрибуторських мереж сучасного типу, недержавних лізингових компаній та інших інститутів ринків ресурсів для сільського господарства.

Для реалізації компенсаційної державної підтримки нами запропонована загальна схема організації лізингу в АПК (рис. 4), а також наступні механізми: що забезпечують можливість прибуткового ведення сільськогосподарського виробництва (можливість досягастись шляхом законодавчо встановленої і регульованої системи відповідних нормативів компенсації частини витрат); поворотності платежів за агролізингом (забезпечується за рахунок страхування, використання консолідованої відповідальності і заставної вартості лізингового майна); цільового використання компенсаційних платежів лізингоотримувачами (цьому сприятиме розрахунок компенсаційних платежів залежно від площі оброблених земель, нормативної врожайності та обсягу держзамовлення за нормою, що відповідає обраній амортизаційній політиці. Компенсація виплачується за фактом придбання сільгосптехніки).

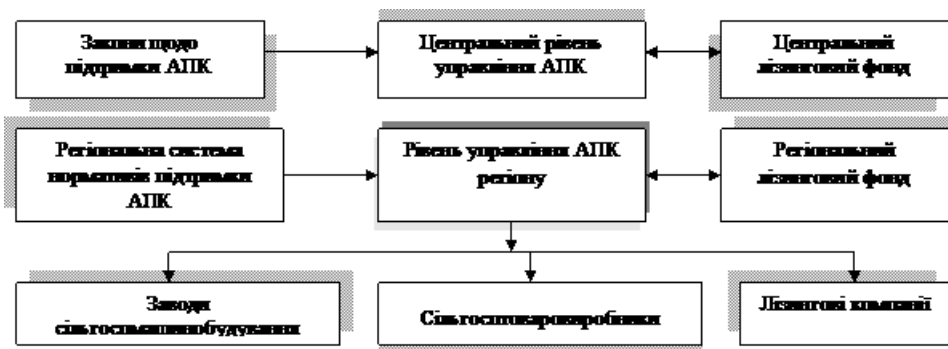

Рис. 4. Схема організації лізингу в АПК

Складові запропонованого механізму підтримки агролізингу розкриваються в табл. 2. Основні функції при цьому покладаються на органи державної і місцевої влади. Їх зусилля повинні бути направлені:

- по-перше, на визначення основних пріоритетів державної політики і ресурсної підтримки сільгоспвиробництва і виробничого інвестування АПК;
- по-друге, на реалізацію (на основі розробленої центральної і регіональної систем нормативів) стабільного механізму ресурсної підтримки лізингу сільгоспмашин та устаткування;
- по-третє, на проведення реформи земельних відносин, що забезпечує формування ефективних власників у сфері сільгоспвиробництва, можливість використання ними заставних позик для виробництва і розвитку;
- по-четверте, на забезпечення правових умов для підтримки агролізингу на регіональному рівні;
- по-п'яте, на розробку механізму підтримки агролізингу на регіональному рівні, що забезпечує компенсацію частини витрат на придбання нової сільськогосподарської техніки.

Таблиця 2 Механізм підтримки і регулювання лізингу сільськогосподарських машин

Рівні управління сільгоспвиробництвом	Функції підтримки і регулювання лізингу сільськогосподарських машин
Законодавчі збори	Правове забезпечення підтримки і регулювання лізингу сільськогосподарських машин. Ухвалення закону про ставки, фонди і механізми підтримки лізингу. Узгодження і затвердження розмірів ресурсів фонду підтримки лізингу у складі регіонального бюджету на поточний рік і контрольні функції за його витрачанням.
Адміністрації регіонів	Визначення у складі держзамовлення на продовольство розмірів компенсаційних платежів на умовах лізингу. Визначення обсягу коштів, що виділяються на неповоротній основі та на пільгове кредитування лізингу. Прийняття рішення про економічні умови функціонування АПК на поточний рік. Участь в діяльності фонду підтримки лізингу.
Адміністрації сільських районів	Участь у забезпеченні прав сільгоспвиробників на отримання компенсацій. Виконання контрольних функцій.
Регіональний Фонд підтримки агролізингу	Розробка пропозицій із формування ресурсів фонду на основі закону про підтримку лізингу. Формування позабюджетних ресурсів фонду. Ведення бази даних лізингоотримувачів, лізингових фірм, заводів-постачальників за напрямками діяльності фонду. Забезпечення компенсаційних платежів і пільгового кредитування лізингу згідно чинного законодавства. Виконання контрольних функцій.
Акредитовані лізингові компанії	Ведення реєстру платоспроможності лізингоотримувачів. Оцінка і управління ризиками лізингових договорів. Майнова відповідальність за умовами лізингового договору.

Неправомірно також включати у додаткові витрати лізингодавця його накладні витрати і прибуток, як це нині практикується. Методично правильніше було б враховувати їх в орендній платі, як це прийнято у світовій практиці. Не дивлячись на відносно невеликий перший внесок – 10% від вартості машини або устаткування, на лізингоотримувача лягають також додаткові витрати: навантажувально-розвантажувальні, транспортні роботи, дозбирання, охорону, технологічне обслуговування лізингу. Ці внески часто є непосильними для сільськогосподарського товаровиробника, тому доцільно витрати відразу віднести на невідшкодовану вартість і надалі виплачувати лізингові платежі із врахуванням цієї додаткової вартості. Необхідний державний антимонопольний контроль за рівнем цін на техніку у рамках лізингового механізму.

Таким чином, кінцевий лізингоотримувач – сільгосппідприємство, фермер, машинно-технологічна станція – повинен відразу ж перерахувати первинний внесок у розмірі 10-20% вартості машини, страховий внесок (2,5%) і орендну плату (1,5% від залишкової вартості машини за договором на державному рівні [9]. Передбачені штрафні санкції за невчасне перерахування постачальницькими організаціями отриманих від

господарств фінансових коштів. Останні, як відомо, надходять від лізингоотримувачів протягом терміну дії договорів на поворотній основі і зараховуються до лізингового фонду для проведення нових лізингових операцій.

ВИСНОВКИ

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою засвідчує дедалі зростаючий вплив лізингу на процес відтворення основних фондів і відкриває широкий доступ користувачам до передової техніки і технологій. По-перше, лізинг дає змогу отримати додаткові інвестиції від іноземних партнерів у вигляді машин і обладнання. По-друге, до лізингових операцій залучаються значні кошти банків, страхових компаній, акціонерних товариств та інших фінансових установ, що перебувають безпосередньо в Україні. По-третє, привабливість лізингу для сільськогосподарських підприємств пояснюється тими потенційними можливостями, які закладені в лізинговій формі підприємницької діяльності. Якщо, наприклад, сільськогосподарські товаровиробники відчувають гостру потребу в техніці і не мають достатніх коштів для її придбання, вони можуть отримати техніку шляхом лізингу, причому на більш вигідних умовах, ніж за договором купівлі – продажу. Для порівняння: якщо підприємство закуповує техніку за рахунок власних коштів і довгострокових банківських кредитів, то фінансує це з фонду розвитку, який формується за рахунок прибутку після його оподаткування у встановленому законодавством порядку; крім того, сплачує податок на додану вартість із купівлі - продажу. Зовсім інший механізм фінансування виробничих інвестицій при укладанні лізингового контракту. Лізингові платежі, що сплачуються лізингоодержувачем, відносяться на собівартість його продукції чи послуг, а після повної сплати лізингового майна підприємство, як правило, стає його власником. У цьому випадку кошти, що витрачаються на лізингові платежі, формуються з прибутку підприємства до його оподаткування.

Лізинг вигідний і державі, оскільки заборгованість підприємств іноземним лізингодавцям не зараховується до загальної фінансової заборгованості країн-імпортерів, на чий території перебувають лізингоодержувачі. З господарської точки зору, лізинг слугує засобом реалізації продукції, розвитку виробництва, впровадження науково-технічного прогресу, створення нових робочих місць, тому держава зацікавлена у підтримці і розширенні лізингових операцій. Отже, лізинг можна розглядати як одну з найпривабливіших і найперспективніших форм інвестування, здатну значно поживити процес оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських товаровиробників та входження економіки України у структуру світового ринку.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Черваньов Д. М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д. М. Черваньов, Л. І. Нейкова. – К. : Т-во «Знання», КОО, 1999. – 514 с.
2. Гуткевич С. А. Инвестиционный процесс в экономике аграрного сектора / Гуткевич С. А. – К. : ИАЭ УААМ, 2000. – 65 с.
3. Борисенко А. Активизация инвестиционной деятельности и совершенствование кредитного механизма на региональном продовольственном рынке // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2007. – № 6. – С. 18-20.
4. Корнеев В. Инвестиционная политика в АПК / В. Корнеев // Экономист. – 2003. – №1. – С. 85.
5. Шпак А. Роль инвестиционной деятельности в развитии сельского хозяйства / А.Шпак // Экономика сельского хозяйства России. – 2004. – № 12. – С. 37-41.
6. Янків М. Д. Організаційно-економічні механізми розвитку і функціонування АПК України / М.Д. Янків – Львів: Коопосвіта, 2000. – 448 с.
7. Стан інвестування АПК за період січень-червень 2009 року. – [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.minagro.kiev.ua>.
8. Зростання інвестиційної привабливості супроводжуватиметься високими вимогами до аграрних активів. – УКАБ. – 2009. – 3 грудня. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.agribusiness.kiev.ua>.
9. Форми матеріально-технічного забезпечення АПК в умовах ринку – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agroua.net/economics>.

[Резнік Надія Петрівна](#), к.е.н., доцент, Науково-дослідний економічний інститут, м. Київ